

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

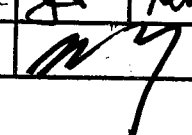
23 Dönemde vermiş olduğum 2/265 esas numaralı kanun teklifini yeniliyorum.

Gereğini arz ederim.

Saygılarımla.

Yahya AKMAN

Şanlıurfa Milletvekili

T.B.M.M. BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon				
Esas Komisyon		İşleri		
Tarih: 01 Ekim 2011		F. No: 2/39		
Md.Y.	Müdür	D.Bşk.	G.Sek. Y.	Gen.Sek.
16	Öküz	SA	Kur	Y.
BAŞKAN				

Tarih : 14.02.2008

Sayı : 116

İşleri
2.6.2008

2/265

19 Kelli
N. D.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Şanlıurfa'ya İstiklal Madalyası Verilmesi Hakkında Kanun Teklifim ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Saygılarımla.

①

A. Emin ÖNER
Ş. Urfa M. Vekili

①

Sabahattin
Cemheri
Ş. Urfa M. V.

Yahya AKMAN

Şanlıurfa Milletvekili

Zülfikar İZOL
Şanlıurfa M. V.

②

Gağla Aktemur Özyavuz
Ş. Urfa M. V.

③

Ramazan BAŞAK
Ş. Urfa M. V.

④

Mustafa KURŞ
Ş. Urfa M. V.

⑤

A. Müfit YETKİN
Şanlıurfa Milletvekili

⑥

E. Cezir Gülpınar
Şanlıurfa M. Vekili

⑦

C. İsmail

ŞANLIURFA'YA İSTİKLAL MADALYASI VERİLMESİ HAKKINDA

KANUN TEKLİFİ

MADDE 1.- İstiklal Savaşında verdiği destansı mücadele ile büyük kahramanlık gösteren Şanlıurfa halkı namına Şanlıurfa ilinin manevi şahsiyetine İstiklal Madalyası verilmiştir.

MADDE 2.- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3.- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

GENEL GEREKÇE

Urfa Birinci Dünya Savaşının galip devletlerinden, önce İngilizlerin istilasına uğramış, 15 Eylül 1919 tarihinde, İngilizler ile Fransızlar arasında yapılan Suriye Anlaşması sonucu İngiliz kuvvetleri Urfa'dan çekilmiş ve şehir, 31 Ekim 1919'da Fransız işgaline uğramıştır. Maraş'ın, Antep'in ve Adana'nın işgalinde olduğu gibi Urfa'nın Fransızlar tarafından işgaline de Anadolu'nun her tarafından tepkiler gelmiştir.

Fransa'nın bölgeyi işgali sırasında Urfa'nın ileri gelenleri 4-5 Eylül 1919'da Kale mahallesinde Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti'ni kurmuşlar. Onikiler diye bilinen bir grubun başkanlığını Urfa'daki tabur komutanı Ali Rıza Bey yapmıştır. 600 silahlı mevcudu bulunan bu teşkilata 3 Ekim 1919'da mutasarrıf Ali Rıza Bey tarafından Heyet-i Temsiliye gönderilmiş ve Mustafa Kemal 8 Ekim'de ilk bu bölge ile ilgili talimatını vermiştir. Böylece Millî Mücadele'nin desteklenmesi, koordine edilmesi silah temini sağlanmıştır. Öte yandan Adıyaman'dan, Besni'den, Siverek'ten, Viranşehir'den yetişmiş askerlerin gönderilmesi Siverek'ten iki dağ bölüğün Mardin'den Viranşehir'den birer makinalı tüfek gönderilmesi yönünde Diyarbakır'da Beşinci Tümede yazışmalar yapılmıştır. Mücadelenin başında bulunan jandarma tabur komutanı Ali Rıza Bey daha sonra Fransa'nın isteğiyle görevden alınmış ve Siverek bölgesine kaçmak zorunda kalmıştır. Siverek'te Mustafa Kemal'le yazışmalar yapmış, Mardin'deki Beşinci tümen komutanı Kenan Bey ile temas sağlanmıştır. Arkasından Ali Sait Bey bölgeye Kuva-yı Millîye komutanı olarak gönderilmiştir. Ve son olarak da Ali Sait Bey'in I. Meclise mebus olarak seçilmesi üzerine Pehlivanzade Nuri Bey bölgede Kuva-yı Millîye grubu olarak görev yapmıştır.

Fransızlar, halkı yıldırma için baskı, zulüm ve sert uygulamalara yönelmiş, bununla da yetinmeyerek uzun süreli işgal planları yapmışlardır. Fransızlar, işgal ettikleri diğer Türk şehirlerinde olduğu gibi, Urfa'da da, Ermeni azınlığına dayanarak, Urfalıların onurlarını kırıcı davranışlarda bulunmuşlardır. Fransızların işbirlikçileri olan Ermenilerin, halka karşı kışkırtıcı ve tahrik edici davranışları tepkiyle karşılanmış, yöre halkı, birlik ve beraberlik içerisinde, işgalci Fransızlara karşı tek vücut olmuştur.

Urfa halkının kararlı tutumu ve vatan aşkıyla gösterdiği güçlü direniş üzerine, Fransızlar, 8 Nisan 1920 tarihinde, mütareke yapmak ve bazı şartlarla şehri terk etmek istediklerini bildirmişlerdir. Fransız kuvvetleri, 11 Nisan 1920 sabahı, Urfa'yı terk etmeye başlamışlardır.

Millî amaçlar uğruna, yerel imkânlarla savaşa başlayan yürekli ve inançlı millî kuvvetler, silah ve teçhizatı zayıf olmasına rağmen, tam 12 ay 5 gün düşman işgali altında kalan Urfa, istiklali ve hürriyeti namus bilen şehir halkının destan niteliğindeki mücadelesiyle işgalci Fransızlar düzenli ordu gelmeden kovulmuştur.

Şanlıurfa'nın bağımsızlığı için yürütülen anlamlı mücadele, ülkemizin bağımsızlığında önemli rol oynamıştır. Şanlıurfa'da başlatılan bağımsızlık mücadelesinin kazanılması, diğer şehirlerde başlatılan millî hareketler için de ilham kaynağı olmuştur.

Bu mücadeleyi dikkate alan Türkiye Büyük Millet Meclisi, 12.06.1984 tarihli ve 3020 sayılı Urfa Adının Şanlıurfa Olarak Değiştirilmesi Hakkında Kanunla Urfa ili adını "Şanlıurfa" olarak değiştirdi.

Milli Mücadelenin tüm ülkede başarıyla sonuçlandırılmasının ardından, 22.4.1925 tarihinde TBMM Genel Kurulunda, Antep ve Maraş'a İstiklal Madalyası verilmesine dair (3/428) sayılı Başbakanlık tezkeresi ile (4/287), (4/289), (4/290) sayılı sırasıyla Adana, Aydın ve Urfa illerine İstiklal Madalyası verilmesi yönünde önergeler ile Büyük Millet Meclisi Milli Savunma Komisyonunun söz konusu başbakanlık tezkeresi ve önergeleri inceleyerek, Maraş, Antep, Adana, Aydın ve Urfa vilayetlerinin manevi şahsiyetlerine birer kıta İstiklal Madalyası verilmesinin uygun olacağını yönündeki raporu görüşülmüştür. Görüşme tutanakları incelendiğinde şu hususların tartışıldığı gözlenmektedir:

- Tezkerenin ve önergelerin dayanağı olarak gösterilen 24.1.1920 tarihli ve 400 sayılı Kanun'a göre İstiklal Madalyası'nın şahsa verileceği, manevi şahsiyete madalya verilmesine ilişkin bir kayıt bulunmadığı, zikredilen vilayetlere İstiklal Madalyası verilmesini öneren Milli Savunma Komisyonu raporunun Kanun değişikliği gerektirdiği ve Kanunda değişiklik yapılmadan manevi şahsiyete madalya verilemeyeceği ileri sürülmüştür. Buna karşılık Hükümet temsilcisi, Milli Mücadelede fedakarlık edenlerin hepsine ayrı ayrı madalya vermenin mümkün olmadığı bu sebeple bunların hepsine birden ve şehrin manevi şahsiyetine İstiklal Madalyası verilmesinin Hükümet tarafından muvafık görüldüğü belirtilmiştir.

- Millet'in ve bütün memleketin tarih önünde layık olduğu şerefi ihraz ettiği, böyle olmakla birlikte her memlekete diğerinden farklı muamele edilmesinin doğru olmayacağı düşüncesiyle Milli Savunma Komisyonu raporunun reddedilmesinin gerekliliği vurgulanmıştır.

Bütün bu görüşmelerin sonucunda, komisyon raporunun reddedilmesinin konunun hassasiyeti açısından makul olmayacağı, raporun kabulünün de izah edilen bazı sorunlara sebep olabileceği endişesiyle müzakerenin kifayetine karar verilmiştir. Yani söz konusu vilayetlerin manevi şahsiyetine İstiklal Madalyası verilmesi reddedilmediği gibi kabul de edilmemiştir.

Ancak TBMM, 5.4.1925'te "Maraş namına İstiklal Madalyası itası"nı kararlaştırmıştır. 7.2.2008 tarihli ve 5734 sayılı Gaziantep'e İstiklal Madalyası Verilmesi Hakkında Kanun'la Gaziantep'e de İstiklal Madalyası verilmiştir. Böylece Maraş, Antep ve Urfa'ya sırasıyla kahraman, gazi ve şanlı unvanı verilerek Milli Mücadeledeki farklı konumları belirlenmesine mukabil Kahramanmaraş ve Gaziantep İstiklal Madalyasıyla taltif edilirken Şanlıurfa'nın hala İstiklal Madalyası bulunmamaktadır. Bu Teklifte yukarıda anlatılan destansı mücadeleyi veren Şanlıurfa ili manevi şahsiyetinin İstiklal Madalyası ile taltifi gerekliliğinin daha fazla geciktirilmeden yerine gerilmesi amaçlanmaktadır.

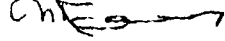
MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1.- İstiklal savaşında şehir halkının verdiği destansı mücadele ile büyük kahramanlık gösteren ve Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından “Şanlı” unvanı verilen Şanlıurfa’ya İstiklal Madalyası verilmesi amaçlanmıştır.

MADDE 2.- Yürürlük maddesidir.

MADDE 3.- Yürütme maddesidir.

ASLI GİBİDİR

Habip KOCAMAN
Kanunlar ve Kararlar
Müdürü